

Дослідження зовнішньоекономічного обігу декоративного каміння в Україні (2008 рік)

Олег ГЕЛЕТА,
кандидат геологічних наук

УДК 553.61. В публікації приведені результати досліджень внешнеэкономических операций с декоративным камнем в 2008 году в Украине. Отображена інформація про об'єми і основні країни-потребители експортируемого декоративного каменя из месторождений Украины, а также про импортируемые природные камни с распределением по типам и странам происхождения.

In article the statistical data of export-import operations with decorative stones in Ukraine in 2008 are cited.

У 2008 році з України експортувалось декоративне каміння з 98 родовищ, у тому числі з 77 родовищ – сировинні блоки. Більше 92% усього експорту приходить на основні види: граніт, лабрадорит, габро, базальт і андезит. Аналіз виробничої статистики показав, що в найбільшій кількості експортувалась продукція з граніту та габро.

Виробництво продукції з декоративного каміння зосереджене у певних місцях і має вкрай нерівномірне поширення по території України. Найбільший обсяг продукції виробляється в областях, де знаходяться родовища декоративного каміння: Житомирській, Кіровоградській, Миколаївській, Запорізькій, Вінницькій. На цьому ринку працюють як вітчизняні підприємства, так і підприємства з іноземними інвестиціями. При цьому характерною особливістю ринку є його експортна направленість.

Більше кількість декоративного каміння використовується як оздоблювальний матеріал різної фактури і розмірів для по-

криття зовнішніх та внутрішніх поверхонь будівель та споруд. Підтверджені запаси декоративного каміння в Україні складають понад 330 млн. куб. м. Всього нараховується понад 190 родовищ, біля 50% яких знаходяться в Житомирській та Закарпатській областях.

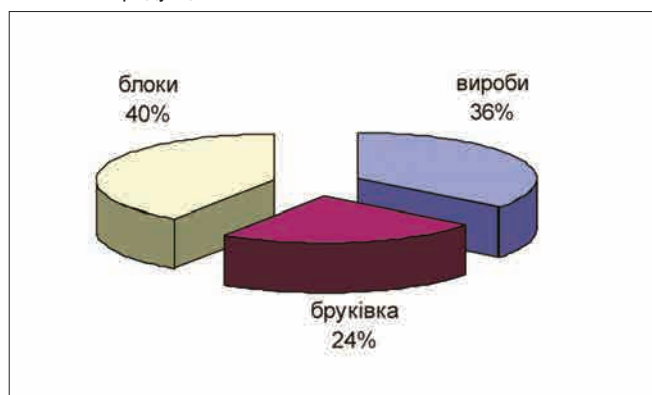
По кількості родовищ за різновидами каменю, що розроблялись та продукція з яких експортувалась, перше місце за родовищами габро – 40 родовищ, друге за родовищами граніту – 33, третє за родовищами лабрадориту – 8. Значно менша кількість родовищ представлена базальтами та андезитами – 9, вапняками – 7, пісковиками – 7.

Для галузі видобутку та обробки декоративного каміння характерна сезонність збуту. Найбільший обсяг продукції виробляється з квітня по жовтень.

Загальнорічний обсяг експорту декоративного каміння з України у 2008 році становив 63,33 тис. м³ на суму 53,7 млн. доларів США, що порівняно з попереднім 2007 роком збільшилось на 1,8 тис. м³, а в грошовому еквіваленті – на 16,4 млн. доларів США.

У частках від загального обсягу експорт декоративного каміння становив: блоки – 40%, готові вироби – 36%, бруківка – 24% (рисунок 1).

Рисунок 1. Експорт декоративного каміння за типом продукції

Кількісні та вартісні обсяги експортованого з України у 2008 році декоративного каміння у сировині та виробач наведено у таблиці 1.

Таблиця 1. Загальний обсяг експортованого декоративного каміння з України у 2008 році

декоративне каміння	обсяги (куб. м)	вартість (USD)
граніт	34 154,91	27 241 381,93
лабрадорит	4 090,78	3 355 292,34
габро	20 941,03	20 615 545,81
базальт, андезит	3 220,90	1 222 258,47
пісковик	1 886,94	669 762,68
вапняк	3 035,70	564 918,10
Всього	67 330,25	53 669 159,33

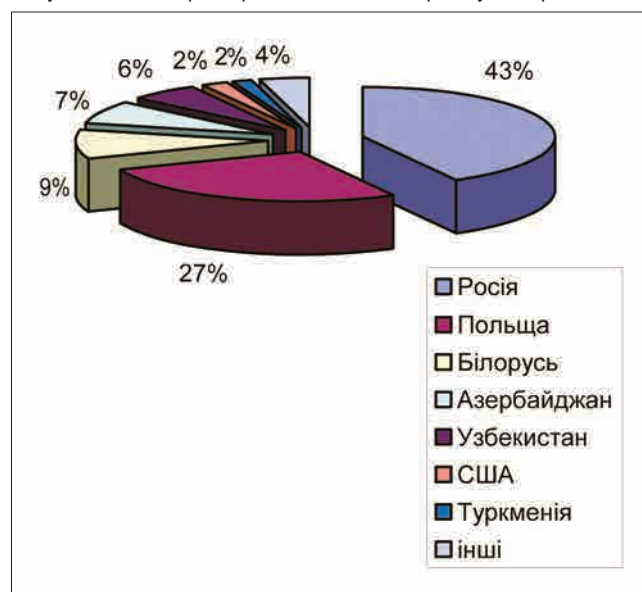
Експорт сировинних блоків

У категорії «сировинні блоки» розглядаються безпосередньо блоки, бутовий камінь, уламки гірських порід для створення садово-паркових та ландшафтних композицій, які були отримані у забої кар'єрів (до цієї категорії не входять плити колоті з пісковіку, гнейсу, сланцю).

Граніт

Експорт сировинних блоків граніту у 2008 році в найбільших обсягах здійснювався до Росії (43% від загального обсягу експорту гранітних блоків), Польщі – 27% та Білорусі – 9%, Азербайджану – 7%, Узбекистану – 6% (рисунок 2). Загалом у 2008 році було експортовано 15,5 тис. куб. м сировинних блоків граніту на суму 7,2 млн. доларів США.

Рисунок 2. Експорт сировинних блоків граніту по країнах

Найбільше було експортовано гранітних блоків з Капустинського, Омелянівського, Токівського, Межирічського, Старобабанського, Покостівського родовищ (таблиця 2).

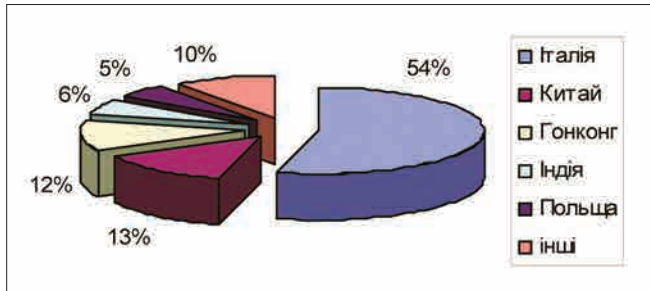
Таблиця 2. Експорт гранітних блоків по родовищах

родовище	кількість, м ³	кількість, %
Капустинське	4 707,20	30%
Омелянівське	2 337,81	15%
Токівське	2 156,05	14%
Межирічське	1 381,47	9%
Старобабанське	1 155,47	7%
Покостівське	1 126,14	7%
Танське	971,09	6%
Новоданилівське	321,10	2%
Крупське	317,79	2%
Войнівське	222,29	1%
Анастасіївське	196,53	1%
інші	588,44	4%
всього	15 481,38	100%

Лабрадорит

Основним споживачем сировинних блоків лабрадориту протягом багатьох років поспіль залишається Італія, куди було експортовано 54% видобутих блоків цього виду декоративного каменю. Також експортувався лабрадорит у блоках до Китаю – 13%, Гонконгу – 12%, (рисунок 3).

Рисунок 3. Експорт сировинних блоків лабрадориту по країнах

Загалом було відправлено на експорт лабрадориту у блоках 3,94 тис. куб. м на суму 3,1 млн. доларів США. Родовища лабрадориту, з яких найбільше було експортовано блоків, наведені у таблиці 3.

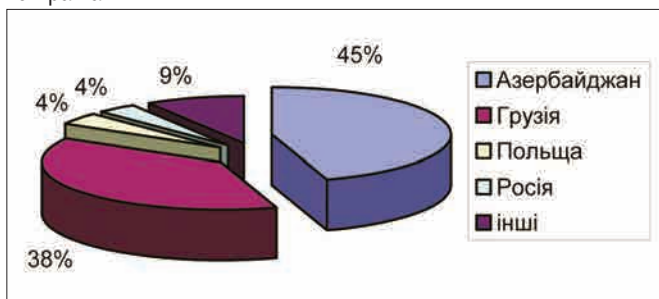
Таблиця 3. Експорт блоків лабрадориту по родовищах

родовище	кількість, м ³	кількість, %
Кам'янобрідське	1 544,46	39%
Добринське	1 119,14	28%
Очеретянське	538,34	14%
Осниківське	488,69	12%
інші	247,77	6%
всього	3 938,40	100%

Габро

Тенденція на ринку щодо експорту блоків габро так само, як і з лабрадориту, є незмінною. У 2008 році блоки габро експортували в основному до Азербайджану – 45% і Грузії – 38% від обсягу експорту блоків габро (рисунок 4). У 2008 році було експортовано блоків габро 2,6 тис. куб. м на суму 1,2 млн. доларів США.

Рисунок 4. Експорт сировинних блоків габро по країнах

У таблиці 4 наведено перелік родовищ, з яких найбільше було експортовано блоків габро у 2008 році.

Таблиця 4. Експорт блоків габро по родовищах

родовище	кількість, м ³	кількість, %	підприємство
Сліпчицьке	542,13	21%	ЗАТ "Головинський к-р "Граніт", КПІ "Граніт-Політех", ВАТ "Житомирнерудпром"
Буківське-1	484,23	19%	ПМП "Полісся"
Юлівське	320,50	12%	СППФ "Укргранітресурс"
Буківське-3	227,76	9%	СП "Граніт"
Буківське (Букинське)	227,50	9%	ТОВ "Граніт ЛТД" (Пд), ЗАТ "Каштан" (Пн1), ТОВ "Поліс" (Пн2)
Буківське-2	217,70	8%	"Луки ЛТД"
Бистрівське	113,98	4%	СП "Іскор", ГРЕ №49
Гацьківське	92,70	4%	ТОВ "Гама ЛТД"
інші	386,79	15%	
всього	2 613,29	100%	

Інші гірські породи

Окрім граніту, габро і лабрадориту, у 2008 році також експортувались блоки:

- андезиту та базальту – 1,74 тис. куб. м на суму 374 тис. доларів США (таблиця 5);
- мармуризованого вапняку та вапняку – 2,6 тис. куб. м на суму 346 тис. доларів США;
- пісковіку – 872 куб. м на суму 172 тис. доларів США.

Блоки вапняку експортувались переважно до Росії, а пісковіку – Росії, Угорщини, Німеччини.

Таблиця 5. Експорт блоків андезиту та базальту

сировина	кількість, м ³	кількість, %	експорт до, %
андезит	1 533,81	88%	Росія – 52 %, Білорусь – 13 %, Угорщина – 10 %, інші – 13 %
базальт	206,53	12%	Білорусь – 12 %
всього	1 740,34	100%	100%

Експорт бруківки

Експорт з України бруківки, у тому числі каменю бортового та плит для брукування, у 2008 році склав 16,1 тис. м³ на суму 6,26 млн. доларів США. Основними споживачами цієї продукції були Росія, Литва, Молдова, Польща (таблиця 6). Найбільше експортувалось гранітної бруківки у порівнянні з іншими типами гірських порід (таблиця 7). До Росії відправлялась переважно гранітна бруківка – 54% від загального обсягу бруківки з України.

Таблиця 6. Експорт бруківки по країнах

країна	кількість, м ³	кількість, %
Росія	11 479,05	71%
Литва	1 847,24	11%
Молдова	702,69	4%
Польща	672,93	4%
Латвія	531,42	3%
Білорусь	514,51	3%
Словаччина	100,99	1%
Угорщина	84,54	1%
Німеччина	80,64	1%

Таблиця 7. Експорт бруківки за типом сировини

сировина	кількість, м ³	кількість, %
граніт	11 243,82	70%
габро	3 655,20	23%
базальт	1 025,86	6%
андезит	40,50	0%
пісковик	33,88	0%
лабрадорит	75,16	0%

Експорт виробів

Групу виробів складає товарна продукція з декоративного каміння, яка зазнала додаткової обробки після видобутку з родовищ (розколювання, розпилювання, надання різних фактур поверхні) і придатна для використання як архітектурно-будівельні та оздоблювальні вироби.

Асортимент виробів складався переважно з плитки оздоблювальної, плит неокантованих (слябів), архітектурно-будівельних виробів (колони, кулі, балясини, капітелі, портики, плити накривні тощо), ритуальних пам'яток.

Граніт

Обсяг експортованих з України у 2008 році виробів з граніту склав 7,4 тис. куб. м на суму 15,4 млн. доларів США. Лідером, як і раніше, є продукція з граніту Капустинського та Покостівського родовищ (таблиця 8). Найбільше було експортовано виробів з граніту до Росії та Білорусі (таблиця 9).

Таблиця 8. Експорт плит та виробів з граніту по родовищах

родовище	кількість, м ³	кількість, %
Капустинське	3 261,37	44%
Покостівське	954,82	13%
Токівське	683,36	9%
Омелянівське	666,49	9%
Межирічське	502,25	7%
інші	1 361,42	18%
всього	7 429,71	100%

Таблиця 9. Експорт плит та виробів з граніту по країнах

країна	кількість, м ³	кількість, %
Росія	4 236,18	57%
Білорусь	1 980,24	27%
Польща	273,88	4%
Азербайджан	229,07	3%
Узбекистан	161,14	2%
інші	549,20	7%
всього	7 429,71	100%

Лабрадорит

Окрім виробів з граніту, у 2008 році до Росії та Білорусі експортувалась також більша частина виробів з лабрадориту (таблиця 10). Всього було відправлено на експорт 77,5 куб. м продукції на суму 203 тис. доларів США. Найбільша кількість виготовленої продукції з лабрадориту була з Осниківського, Добринського та Кам'янобрідського родовищ (таблиця 11).

Таблиця 10. Експорт плит та виробів з лабрадориту по країнах

країна	кількість, м ³	кількість, %
Росія	40,13	52%
Білорусь	13,35	17%
Німеччина	6,53	8%
інші	17,47	23%
всього	77,48	100%

Таблиця 11. Експорт плит та виробів з лабрадориту по родовищах

родовище	кількість, м ³	кількість, %
Осниківське	23,13	30%
Добринське	15,60	20%
Кам'янобрідське	14,25	18%
Верхньоолузьке	7,81	10%
Невіривське	7,67	10%
Слобідське	6,18	8%
інші	2,85	4%
всього	77,48	100%

Габро

Вироби з габро, а це переважно надмогильні пам'ятники та інша ритуальна продукція, експортувались переважно до Росії, Білорусі, Азербайджану (таблиця 12). Для їх виготовлення використовувалась сировина переважно з Бистрівського, Буківського та Юліївського родовищ (таблиця 13). Всього було експортовано 14,7 тис. куб. м продукції на суму 18,2 млн. доларів США.

Таблиця 12. Експорт плит та виробів з габро по країнах

країна	кількість, м ³	кількість, %
Росія	8 768,67	60%
Білорусь	2 443,30	17%
Азербайджан	2 122,01	14%
Казахстан	409,10	3%
Молдова	284,76	2%
Грузія	250,73	2%
Естонія	159,72	1%
інші	234,24	2%
всього	14 672,53	100%

Таблиця 13. Експорт плит та виробів з габро по родовищах

родовище	кількість, м ³	кількість, %
Бистрівське	2 338,29	16%
Буківське (Букінське)	2 060,14	14%
Юлівське	2 029,72	14%
Володимирівське - 1	1 370,60	9%
Буківське - 1	1 112,44	8%
Кам'янобрідське	852,48	6%
Сліпчицьке	765,22	5%
Торчинське	560,20	4%
інші	3 583,44	24%
всього	14 672,53	100%

Імпорт декоративного каміння

Український ринок імпортував у 2008 році виробів та сировинних блоків декоративного каміння групи «граніт» (граніт, сієніт, діабаз, габро та ін.) у кількості 6,67 тис. м³ на суму 6,47 млн. доларів США, групи «мармур» (мармур, вапняк, травертин) у кількості 6,71 тис. м³ на суму 9,56 млн. доларів США.

У структурі імпорту значно переважають вироби з декоративного каміння, тоді як на сировинні блоки приходить біля 4% усього імпорту. При цьому слід відмітити, що сировинні блоки імпортуються переважно мармурової групи, виробництво яких в Україні незначне. Імпорт сировинних блоків гранітної групи ще менший за мармурову.

Імпортувалось декоративне каміння до України переважно у вигляді полірованих слябів, плитки, мозаїчних панно, оздоблення камінів, фонтанів та інших архітектурно-оздоблювальних виробів.

Вироби з декоративного каміння групи «мармур» імпортувались до України переважно з Туреччини, Італії, Китаю, Індії, Іспанії (таблиця 14).

Таблиця 14. Імпорт виробів з декоративного каміння групи «мармур»

країна	кількість, м ³	кількість, %
Туреччина	2 649,54	43%
Італія	819,99	13%
Китай	685,84	11%
Індія	237,37	4%
Іспанія	212,41	3%
Пакистан	186,23	3%
Оман	173,74	3%
Іран	172,82	3%
Єгипет	134,80	2%
Греція	124,06	2%
Німеччина	118,94	2%
Ізраїль	109,43	2%
Росія	93,26	2%
Польща	78,47	1%
Сирія	62,90	1%
Вірменія	58,19	1%
Франція	35,86	1%
Португалія	35,47	1%
інші	109,03	2%
всього	6 098,36	100%

Основними країнами-постачальниками виробів з декоративного каміння групи «граніт» були Китай, Індія, Іспанія, Італія (таблиця 15).

Таблиця 15. Імпорт виробів з декоративного каміння групи «граніт»

країна	кількість, м ³	кількість, %
Китай	5 071,85	78%
Індія	421,75	7%
Іспанія	354,46	6%
Італія	300,56	5%
всього	6 476,68	100%

Сланці та пісковики завозились з Болгарії, Китаю, Індії в обсязі 3,3 тис. куб. м на суму 1,27 млн. доларів США.

Висновки

Фінансово-економічна криза, яка спостерігалась у західних країнах, певною мірою вплинула на експорт українського декоративного каміння у 2008 році. Але незважаючи на стагнацію, яка спостерігалась на вітчизняному ринку впродовж січня – березня поточного року, каменеобробна галузь завдяки котеджному будівництву, будівництву та реконструкції готельних та офісних комплексів «набирає оберти». Враховуючи це, можна прогнозувати, що обсяги видобутку та обробки гірських порід значно не зменшаться. Відповідно будуть продовжуватись й експортно-імпортні операції, а саме: експорт з України граніту, габро, лабрадориту та імпорт мармуру (таблиця 16). У 2008 році спостерігалось зменшення обсягів експорту граніту, лабрадориту, базальту, пісковіку, але збільшення – габро і вапняку.

Імпорт граніту та інших подібних до нього порід у 2008 році порівняно з попереднім роком збільшився, але при цьому зменшився імпорт сланцю і каміння групи «мармур».

Таблиця 16. Експорт–імпорт декоративного каміння в Україні у 2005-2008 роках

Декоративне каміння	2005 рік		2006 рік		2007 рік		2008 рік	
	куб. метри	долари США	куб. метри	долари США	куб. метри	долари США	куб. метри	долари США
Експорт								
граніт	32 527	16 322 750	33 433	16 686 262	34 992	20 978 389	34 155	27 241 382
лабрадорит	6 840	3 843 548	4 833	2 888 842	4 954	3 183 529	4 091	3 355 292
габро	14 094	9 617 476	15 031	10 391 580	14 017	11 091 397	20 941	20 615 546
базальт і андезит	3 097	822 398	4 038	921 624	3 883	1 344 018	3 221	1 222 259
пісковик	315	111 226	943	365 782	2 591	621 300	1 887	669 763
мармур і вапняк	626	159 656	821	460 516	1 021	121 638	3 036	564 918
сланець, кварцит	45	18 708	-	-	61	2 614	-	-
всього	57 544	30 895 761	59 098	31 714 607	61 519	37 342 884	67 330	53 669 159
Імпорт								
група «мармур»	6 462	9 193 051	6 372	12 223 057	8 366	13 173 491	6 711	9 555 034
група «граніт»	1 114	1 562 125	4 045	3 465 263	3 690	2 696 882	6 666	6 468 394
сланець та пісковик	1 930	403 387	2 222	645 430	3 288	934 633	3 269	1 266 605
всього	9 506	11 158 563	12 639	16 333 750	15 345	16 805 006	16 645	17 290 033